

Nr 12.

Ankom till riksdagens kansli den 24 februari 1914 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag rörande revision av 23 kap. strafflagen.

Närvarande: Herrar Pettersson i Södertälje, Trana, Gezelius, Stärner, greve Lagerbjelke*, Alexanderson, Johanson i Valared, L. Olsson i Hof, greve Spens, Jansson i Edsbäcken, Olsson i See*, Pettersson i Bjalbo, Lindqvist i Stockholm*, Cederborg*, Persson i Norrköping och Holmdahl.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Uti en inom andra kammaren väckt, till lagutskottet hänvisad motion, nr 131, har herr *Felix Hamrin* hemställt, »att Riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t, i samband med prövningen av de av konkurslagstiftningskommittén framlagda förslag till ändringar i gällande konkurslagstiftning, taga i övervägande, huruvida och i vad mån revision utöver vad av kommittén föreslagits bör vidtagas av 23 kap. strafflagen, samt därefter för Riksdagen framlägga det förslag, vartill detta övervägande kan giva anledning».

Till stöd för sitt berörda yrkande har motionären anført följande: *Motionen.*

»Med skrivelse den 14 november 1911 har den av Kungl. Maj:t tillsatta kommittén för revision av gällande konkurslagstiftning till Kungl. Maj:t överlämnat förslag till konkurslag och till lag om ackordsförhandling utan konkurs ävensom till andra därmed sammanhängande författningar.

Bland sistnämnda författningsförslag finnes även förslag till lag om ändrad lydelse av 23 kap. strafflagen, vilket kapitel såsom bekant innehåller straffbestämmelser för bedrägeri, oredlighet och värdslöshet i konkurs.

De stadganden, som innefattas i förslaget till ändring i 23 kap. strafflagen, utgöras dels av bestämmelser, vilka påkallas av förslaget till lag om ackordsförhandling, dels av ändringar i bestämmelserna i fråga om rätt för den, som gjort sig skyldig till ansvar efter vissa av kapitlets

lagrum, att vinna befrielse därifrån genom att visa, det borgenärerna blivit förnöjda och dels av ändringar i fråga om åtalsrätten.

De huvudsakliga stadgandena i 23 kap. ävensom de där befintliga straffbestämmelserna hava däremot av kommittén lämnats orubbade.

I motiveringen till det av kommittén framlagda lagförslaget har kommittén dock uttalat, att de i kapitlet gjorda bestämningarna av brottsbegreppen enligt kommitténs uppfattning måste anses i flera delar otillfredsställande och i sammanhang därmed förklarat det önskvärt, om dessa bestämningar kunnat samtidigt med omarbetning av konkurslagstiftningen bliva föremål för en genomgripande revision.

Såsom anledning till att sådan revision det oaktat av kommittén ej vidtagits har av kommittén anförts, att därest densamma företoges oberoende av det igångsatta arbetet för reformeringen av strafflagen i dess helhet det lätt kunde inträffa, att vid denna partiella reform tillämpades grundsatser, som mindre väl överensstämde med den blivande strafflagens system, varav åter kunde bliva följden, att en ny genomgripande omarbetning av ifrågavarande kapitel inom en nära framtid bleve behövlig.

Utän att vilja bestrida, att en omarbetning av kapitlets bestämmelser oberoende av den stora strafflagsreformen kommer att medföra svårigheter, vågar jag dock hysa den uppfattningen, att förhållandena kräva, att sådan omarbetning likväl bör av Kungl. Maj:t företagas i samband med prövningen av de av kommittén framlagda förslagen till ändring i nu gällande konkurslagstiftning.

De brister, som enligt mitt förmenande vidlåda 23 kap. strafflagen, och vilka på sätt ovan nämnts även erkänts av konkurslagstiftningskommittén, äro nämligen enligt min mening så avsevärda och i det ekonomiska livet så ingripande, att kapitlets bestämmelser ej utan synnerlig våda kunna i deras nuvarande skick vidare bibehållas.

Särskilt har jag mig bekant, att man inom affärsvärlden ofta gör bistra erfarenheter i fråga om otillräckligheten av nu gällande bestämmelser beträffande konkursförbrytelser, i det att handelsidkande personer med fullkomligt ohållbar ställning utan fruktan för efterräkningar fortsätta sin rörelse och, när den oundvikliga kraschen slutligen kommer, tillskynda sina leverantörer kännbara förluster.

För den, som studerar de i Sveriges officiella statistik intagna redogörelser för de åtal, som under senare åren anställts för konkursförbrytelser, är det ej heller svårt att konstatera, att 23 kap. strafflagen är behäftad med bristfälligheter av synnerligen allvarlig beskaffenhet.

I detta avseende torde det vara tillräckligt att endast peka på det lätt märkbara förhållandet, att ett stort antal av de för det oftast före-

kommande konkursbrottet eller vårdslöshet mot borgenärer åtalade av domstolarne friats från ansvar i saken.

Om än detta förhållande i åtskilliga fall dels haft sin grund däri, att de anhängiggjorda åtalen ej fullföljts med erforderlig kraft och skicklighet, dels ock däri att bristande bevisning förelegat, så torde man dock kunna våga påstå att det antal fall, i vilka åtalen ogillats, är allt för avsevärt för att ej ådagalägga, att friandet från ansvar i ej obetydlig mån berott på bristfälligheter i den nuvarande lagens bestämmelser.

Med vad ovan sagts har jag naturligtvis ej velat påstå, att de missförhållanden, som av mig berörts, skola kunna avhjälpas endast och allenast genom en förändrad och efter nu rådande ekonomiska förhållanden bättre anpassad strafflagstiftning.

Men det är min vissa övertygelse, att, därest sådan lagstiftning åstadkommes, densamma skall vara ägnad att i verksam grad bidra till införande av den trygghet och stadga i de ekonomiska förhållanden, särskilt inom affärsvärlden, som för varje rättänkande medborgare måste framstå såsom ett oeftergivligt mål.

På grund av vad sålunda blivit anfört, tillåter jag mig härmed väcka förslag därom, att 23 kap. strafflagen måtte omedelbart underkastas revision och att förslag till sådan revision framläggas i sammanhang med framläggandet av det av konkurslagstiftningskommittén utarbetade förslaget till ändringar i konkurslagstiftningen i övrigt.

Det kan uppenbarligen ej ankomma å mig att här söka angiva den riktning, i vilken den av mig ifrågasatta revisionen bör företagas, men jag vill dock ej underlåta att uttala, att det enligt min uppfattning framför allt gäller att affatta bestämmelserna om vad som är att hänföra till de olika slagen av konkursförbrytelser så, att man verkligen med straff träffar sådant görande och låtande, som enligt allmänt rättsmedvetande måste anses brottsligt.

Härjämte synes mig böra tagas under omprövning, huruvida icke allmänna åklagarens åtalsrätt bör utsträckas att gälla samtliga de i kapitlet upptagna förbrytelserna.»

Såsom motionären erinrat, har konkurslagstiftningskommittén i sitt den 14 november 1911 till Kungl. Maj:t avlämnade betänkande upptagit förslag till vissa ändringar i 23 kap. strafflagen. Under uttalande av sin uppfattning, att straffbestämmelserna för konkursförbrytelser väl kunde ~~tarva~~ en mera genomgripande omarbetning, har kommittén av skäl, som i motionen återgivits, funnit sig böra stanna vid en revision, för vars omfattning hänsyn till nödig överensstämmelse emellan de straffrättsliga be-

*Utskottets
yttrande.*

stämmelserna och kommitténs förslag till lagstiftning å den egentliga konkursrättens område i huvudsak varit bestämmande.

Med framhållande av att 23 kap. strafflagen i dess nuvarande skick uti vissa viktiga hänseenden, som icke beröras av kommitténs ovannämnda förslag, måste anses ganska ofullständigt motsvara den allmänna rättsuppfattningens och det ekonomiska livets krav, har motionären hemställt, att straffrätten i denna del måtte utan avvaktande av den allmänna strafflagsrevision, till vilken kommittén hänvisat, underkastas väsentlig omarbetning. Tillika har motionären framhållit såsom ett önskemål, att det lagstiftningsarbete, som härav påkallas, måtte så bedrivas, att dess resultat kunde föreligga till behandling i sammanhang med den tillämnade nya konkurslagstiftningen.

Utskottet ansluter sig för sin del till motionärens åsikt om önskvärdheten av att gällande bestämmelser angående konkursförbrytelser ersättas av en lagstiftning, som bättre än den nuvarande tillgodoser befogade anspråk på fullständighet och effektivitet. Enligt utskottets mening böra dock härvid även andra synpunkter än de som motionären anfört komma under överbäggande. Denna lagstiftningsuppgift kan tydligen icke lösas utan föregående allsidig utredning och noggrant beaktande av det straffrättsliga systemets ledande grundsatser. En partiell reform av den omfattning och innebörd, här föreslås, är därför i och för sig vanskligh och bör enligt utskottets förmenande i allt fall icke företagas vid en tidpunkt, då en allmän revision av strafflagen är under förberedelse. I detta hänseende anser utskottet, att konkurslagstiftningskommittén anfört fullgiltiga skäl för sin avvisande ställning till frågan om en vidsträcktare omarbetning av 23 kap. strafflagen än vad som med nödvändighet påkallas av förändringar i den övriga konkurslagstiftningen.

Med stöd av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 24 februari 1914.

På lagutskottets vägnar:

JAKOB PETERSSON.